

Pokolkerék

Regényrészlet

Szépapánk, Lothár feljegyzéseit róla elnevezett féltestvérem, a valenciai opera magánénekes adta át nekem búcsúzáskor a madridi reptéren. Mondván, nem tud mit kezdeni vele, szokatlan nyelvezetét nem érti, s azal, hogy most rámentálja, tulajdonképpen anyja, a nápolyi félvér szakácsnő óhaját teljesíti, aki nyomaveszett apánk dolgai között lelt rá. A szalonnásra piszkított füzet csücskei lekoptak, az oldalak hiányosak, szakadozottak és foltosak, szélük rojtosra morzsolódott, s az írás, amelyet hordoznak, magyar, francia és más nyelvek keveréke, s ilyenformán úgyszólván érthetetlen, ezért képtelen voltam megfejteni. Végül 1999 májusában Freya Guttenberg, a párizsi nyelvtudományi intézet professzora, világhírű lingvista több napot igénylő fordítói és kutatói munkájának eredményét átnyújtva már-már azt a gondolatot ébresztette bennem, hogy a tizenkilencedik századforduló francia köznyelvén írt szöveg és a szláv, német, török, spanyol és olasz szavakkal, mondatokkal kevert s magyar szövegbe ágyazott provanszál és ófrancia szavak fosszilja nem több nyelvtörténeti érdekességnél, de csak első szemre volt egyedül az, mert jobban ráfigyelve kitént, hogy az egész együttvéve szépapám irodalmi szárnypróbálgatása, aminek - elsősorban elesettsége következtében - bizonyára nem is volt tudatában. A rendkívüli tudásnak és munkabírásnak örvendő Freya asszony, ki ifjúkorában Pesten és Göttingában egyetemi szinten sajátította el a magyar nyelvet, a füzet számomra érthetetlen szövegrészét franciára alakította, majd erről készült magyar fordításomat a francia szöveggel egybevetette, fejét csóválva itt-ott belejavított, acceptable, mondta hosszú másfél óra elteltével, amikor pontot tett munkája végére.

Így történt, hogy tulajdonképpen hárman írtuk ezt a könyvet, szép-
apám, akinek életéről mindaddig oly keveset tudtam, Gutenberg profesz-
szor asszony, aki lebomlott konttyal és kipirult arccal hajolt az iszapszín fe-
delű füzet teleírált lapjai fölé, s jómagam, aki mélységes csodálattal és kö-
szönettel tartozom mindkettőjüknek, amiért a következő fejezeteket ideír-
hatom.

Ártatlan vagyok, Isten engem úgy tartson meg ebben az éktelen
tengéletben, bűn nem fedi lelkem. Nem tagadom, ott valék a kivégzésen a
báméskodó csöcselék tömegében, hallám a pallos zuhintását s a fejek
földre dobbanását, ám miközben a sokaság őrjöng, önfeledten és tudat-
lan, mint mérgezett diónak örvend a patkányhad, én fájdalmas szívvel és
lélekkel csöndben maradék, mígnem valaki az állhatatosok közül, kik a
vesztesek oldalát lesék, s csakúgy mint én, a nép tengerének a bevezert
mezőre gyűlt tömegében elvegyülnék, felkiálta: - Ó az! - s társai utánam
eredének, ám a budai sikátorokat oly alaposan nem ismerék, mint
énmagam, ki ott töltém ifjú éveim javát, s eltévedének, szerencsémre.
Csakhogy a másik oldal kémjeiből az ügyesebbek ideiglenes lakhelyem
kifürkészik, és pontosan két évvel és három hónappal idehozatalomnak
előtte ajtaját hajnalban feltörék s délig vártanak volt reám, ki kártyázásom
(vesztesként) befejeztével hazaérkezém, s az egyik közlegény ulánus mind-
két kezem leszorítván (úgy rémlett, kissé ijedten) rebegé: Ich komme auf
Befehl Sr. Kön. des Erzherzogs Palatinus A. Leopold Sie nach Ofen zube-
gleiten... A jelenségüket és megbilincseltetésemet előbb tréfának vélem,
majd kártyaadósságaim jutának eszembe, melyeket évek hosszú során fe-
ledni és feledtetni igyekeztvén számos ízben városról falura és további vá-
rosokba költözni serkenék. A börtönben mindent tagadék, ich bin kein
Freimauer, állítám, habár a listán, mit orrom elé tartottak vala, nevemet a
páholy tagjai közt világosan látám, a Laczkovics kapitányhoz fűződő barát-
ságomat is letagadám, hajnalba húzódó vitáinkat úgyszintén, hallgaték a
kérdésekre, mint: miben állanak a deszpotizáló országglások, miként élnek
vissza a néppel az királyok és arisztokraták az háborúban, van-e valami kü-
lönbség a szarvasmarhák és a rabszolgák közt, tartásokra nézve etc. etc.,
ám sajtolgatásomról és kínvallatásomról, szégyelltemben miatta, nem szá-
molhatok bé, lévén oly brutalitással végigvezetvén, hogy összes testi ned-
veim megindulának, mit az örök és a nyomorítók egyaránt röhögéssel
fogadának. Kedélyeik később lecsillapodának, sőt, pipámat visszaadván
dohánnyal is ellátának, ruházatom (felületesen) kitisztították, rondítástól
szabadították, s harmadnap rabszállító kocsiba taszigálának ötödmagammal

- a félszemű törökkel, a koránöreg sánta (betörő) Kéregetővel, a gráci Hentesmesterrel, ki a lefejezettek egyikével komaságban lévén ugyancsak vétkesnek hirdeték és a budai Fodrászinnal, kit török származása miatt még a kivégzések előtt megfigyelés alatt tartának, ami alatt a két évnek utána lefejezésre ítélt Hajnóczy viceispán ritkuló hajabokrát rendes időben, heti két alkalommal bodrozá, és aközben a spiónok állítása szerint a francia republikáról, a lüttichiek, a belgák, a németek császári rend elleni felbuzdulásáról és a rabszolgaságról, felzendülésről, királyokról, alsóbb és felsőbb nemesekről sutyorgának. Tíz napnál nem több ide-oda utazgatás alatt összemelegedénk, egymást igaz és hihetetlen történetekkel mulattatánk, megcsalván így az üdőt, a hirtelen melegtől aztán barommá kezdünk lenni, hahotánkra az út mentén mezőt túró éhínséges jobbagynépek felfigyelének, kikiáltánk nékiük, lányaikat szólongatánk, Sári, Mária, jertek kocsikázni, aranyért cicázni, bántalmatok nem leszen néktek semmi, ékes szavakban versengve füllenténk, mármint hogy itten királyi sarjból öt kiválóság utazik rangrejtve, játék kedvéért sáros gatyás rabnak öltözött mindahánya, csakcsupán egymás ugratására, jertek csak közelébb úri ábrázatunkat, bajúszkánkat és fátyolnyakkendőnket, posványszín menténket, moldon mellényünket és hetyke sinkónkat megszemlélni, látnátok majd minket felpiperézve, különben aranyunk sokasága duzzadó tarso lyunkat belülről kiszakítja, s jötenek a lányok, asszonyok is bőven, lecsapván kapát, ásót s a boronáról leugorván követék a kocsit futva, kezüket aranyért (kenyérért?) nyújtva. Rég falu! Beszélyemben e helyütt meg kell állnom, a rácsokon túlnan ismerős tájat s a faluban a házamat látom, mit a Bodrog megyei alispántól kártyán nyerék, mikoron nekem fent vala a kerék, körötte szőlőt, kertet művelék, mígnem a csongorádi Patymag ifjabbik plébánosa tőlem el nem nyeré, vagy hat éve annak, s a végrehajtók megszakiták régbeli elméledésim - különös tekintettel a jezsuiták káros munkájára, s főként a budai franciskánus oktató könyvecskéjébe foglaltakról, az erkölcsről, a hazának szeretetéről, a munkálkodásról, a bátorságról vagy halálról -, s közben a Trudinak körösztoit sváb cselédlány általi meglopatásom is eltűréim - minden ingóságomtól megfoszta egy éjjel, midőn Szentivánon a lapokat nézém -, általam való teherbeajtását utólag tudomásul véve harag nélkül hagyám el az üres házat pontosan születésem napjának pirkadata előtt, május negyedikén. Ennek a Régnak a határában a pudárlányok és csobánkák is úgy betüzesedének az arany szóra, hogy kocsinkat beérvén a farába kapaszkodának, atyáik parancsát meg se is hallák, kik erre öklüket rázva minket megátkoznak, s akkor gyorshajtásba kezdett a kocsis, és a lovak közé csapott és a kocsiszélről a lányok potyogtanak vala, mint érett eper a porba, és kocsisunk égzengős hahotája és ostorának szája a szoknyáját felhúzza szaladó éhes fehérnépet a mezőre visszaűzé. (A

török legény, a szálas bajúszú Fodrász, ki az udvar és a paloták összes titkát fejében hordá, azt állítá, szíves kocsihajtónk nem más, mint a Franci fattya, csak persze titokban tartja. Odakiabálánk hozzá: Hé, te császárfattyú!, ám hallgatásától meghökölénk, és sokáig csendben maradánk. A halál segédje ez - ereszté ki száján a Hentes, ki az embervilág társas lételét a mester-segéd-inas viszonylatra alapozva látá -, most azon töpreng, mesterének melyikünket hajítsa elsőnek elébe.) A közlegények lovai ekkor megbokrosodának, a mezőnek futának, s a Fodrásznak - apja a nándorfehérvári pasa lovászmestere vala egykor - kelle visszaügyeskedni mindet. Aztán ha a lovasok nyergükből földre toppanának és ürülni félreállának, bilincsünket a kocsis megoldá, sőt, mindötünket borral itatá, fanyar lőre vala, de izes, majd nótázásunkra és fütyölésünkre visszaénekelve a kocsit tova-hajtá, s felrepülénk, mint ökörnyalás délutánban a hattyú, üveges hintó vala az, nem is szégyenszekér, s benne öt hercegi és temérdek előkelő molyó, masallah, sóhajtá a Fodrász, mert igencsak csudálkozánk, mikoron a lápot s a vizek csillogását jó mérföldről megészlelénk a magasból a rácson által. Hogy ily hamar megérkezénk! Március huszadik napját írták vala ezerhétszázkilencvenhétben.

Vészünk vagyon, így a Koldus, amint földet érénk s félelemmé zsugorodott a csudálat. Közelebből csillantá magát a folyó fényszalagja. Körötte rondálkodott a szétroncsolt oáz, a völgyelet - amelynek csücskén majdan szállásunk leszen -, a vagy hatólnyi széles és ugyanannyi mélységű ásatagokkal csúfított sásrét a kelletlen helyen felfakadó forrásokkal, mik szükségtelen létükkel sok bajt okoztanak vala embernek és igavonónak szinte, de mik frissen mosott ágyukban, csörgetegen rohanva feléje, hosszsan és még sokáig láttatták, merre a folyó igazi medre. Ez itt a Sáringa, az egész tért átkanyarogja, mutatá egy zsellérféle, hátán vízzel teli lajjal, miből minket, hogy a lovasok távoznak, egy fészérféle árnyékából előbúvó - a dinírozást érkezésünk miatt megszakítani kénytelen, s emiatt az egész világra ocsmány szókat szóró - örök odaérkezéig itatott, s ezzel a földre viszatértnek avatott vala. És a szentiváni szerb pap fiát benne felismerém! Az óborszentmihályi vársáncot még a töröknek ásá nagyatyja, bősavú öreg Prepelica Jóvó, kinek éneke messzi földeken túlnan is ösmertté vált vala. Rémülten hártám magamtól a bocskát: a víztükkörről álságos szemmel a fekete ördög bámulá arcom. Rossz cselekedetim követnek, gondolám iszonyattal. És eszembe juta a legidősebb Óbor leány, kire két évig ezenkedék, mire az úrnapi szentmise után a füredi sétányról megszököttem, és három hétig magamnál tartám, csakhogy szünetlen kéjvágyam el nem bírá s kénytelen lőn a szülői házba visszatérni, s onnan a klarisszák bükkösi klostromába vivék nagy hirtelenében. Eszembe hozá az a pillanat a hajnal szürkületjét, midőn a középső Óbor leány szoknyáját megoldám, s a kora nyár barackillatjának szédítését, melyben a legkisebbik Óbor le-

ányak Lenaut olvasám egy monostor kápolnájának tövén, nem is sejtven, hogy a fruska egy szavamat se hallja, szegényke siket lévén, ám fajtájának legszebbik sarja, kit majd hosszú hetek után – magzatját elvevén – halálba véreztet az ügyetlen bába. Juta eszembe mindez Prepelica Milinkónak látán, kit hamis kártyával Paripáson semmissé tevék / (kezembe került atyai jussát elverém még aznap). – Hé, te rőtnadrágú! Hörst man du?! Svíta ti! – ordítá a hajcsár, ki átvevé az érkezőket. Nem tagadám sértődésem a durva szóra. Agyaltak. Elsemmisülék. Gyúlt vala nyelvemre vérem, fullasztó, forró. Mint napon savanyult sárga ugorka csipős leve, sós, kesernyés.

Bilincses kézzel az ásás lehetetlen, hát leoldák rólunk a láncot s csatantanának bokánkra újabb béklyót, ez könnyebb vala, lánc ugyan, ám csupán alig egyrőfnyi, és a hajcsárok elfordultával leheveredénk a puha parton, valánk vagy százan, semmi fraternizálás vagy figurálás köztünk, csakcsupán sziszegés, jajgatás a kínban, míg nem az elsőnek érkezteben itt már ugyancsak poklot s benne némi tapasztalást nyert kubikos népség három tagja vízzel teli dézsákat és füveket rakott volt elénk, minek utána sebeinket, mit a bilincs és a rovarok s kígyók marása és az korbács idéze elő, lemosánk és orbáncfüvel dörzsölénk sokáig, útilapival lepénk le aztán. Ételért kiáltánk, gyomrunk már hátunknak lapult vala, s lőn könyörkiáltásunk foganatlan. És egymáshoz átrikkantott ki-ki a rabok és zsellérek, az adósok és rongyosok csoportjából, mi ugyan külön-külön ülte meg a partot, ám a gyengülő hangról a sötétedő szürkületben hamar megjegyzék, melyik kiféle, távolról megérezék egymás lehetét. Városok és falvak és férfiak nevei hangzottak volt aztán, ez utóbbiak válasz nélkül maradának csaknem mindig. Én a Koldusért, a Hentesért s a Fodrászért kiálték, és ők válaszolának. És kiálték a Fél szeműért, ugyan visszaszól-é, ő, az ármányos, kit bilincset levágván bratizyva karolának át az örök s vezetének a lépcsőkön egy magas giblijú házba. Végül elcsendesedénk. A vízen túlnani sátrakban már pihentükben szuszogtak a fizetettek, a hajcsárok az ásókat számolák holdkeltéig, s korbácsukat a fenyítőház oldalára akaszták az örök. Alig megreggeledvén, egy szikár úrféle apte qui dicit, alkalomhoz képest szóla a talpra parancsolt senyvedendő néphez: Tudom, nehéz vala ideérkezéstek, aber haben sie kein Angst! Das wird ein grossartiges Gastmahl sein, mit warmen Gastfreundschaft! – mire az örök felröhögének s szikkadt lepényt hajítanak a tömegnek közébe, s még fel se falánk, nehéz ásókat vetének közénk, s a parttól távoli gödrökbe terelének, graben! schnell! flink!, ígyen hajtának a hajcsárok a föld bontására oly mélységben, hogy száz és száz zavaros forrás fakada köröttünk.

40 Hogy tenyerem az ásót estélig forgatá, a nyélbe rótt írás húsát hasítá:
Holnap léssen halálom. Mondj értem imát barátom. Kálmán ifjabb Tóthe-

gyi martius 17-797. Pengémmel - a Fodrász ajándéka - sebtben alá íram:
Béborult az fényes napvilág. L.21. márc.797.

Ásóm nyelén harmadnap ezeket olvasám: Sáringa. Ladikánk itt ringa.
Tamás+Marinka. 1797. Sz. Vidor napja.

Tennap meghót Emerik Tartos. marc 18. 797 Ad továb

Anima=aeternitas. Gebhardus Niger.21. mart. 1797.

Gran tonante! S il regio splendore! Ég királya, Téged hívlak!
Alessandro Sc. 19. Marzo 1797

Gott der Vater! Palm Sonntag 97 Johannes Wolf

A szerecsen tegnap szökni próbála. Kertesnél elfogák, ott is kínozzák ha-
lálra. P.Gy. Mart. 22-ik 797

Minden tudhatót tudok a Sáringáról. Zavaros forrása régbeli házam kö-
zelében buggyant volt ki egy dombikából - cselédlánykám lábukat mosák
benne nagypéntekkor - , fél mérföldnyire kertemtől keletnek kanyaroda a
folyamka - és itt vize tengernyire szaporodva kiütött a martjai közül min-
den tavasszal, és olyannyira termékenyíté a teret áradásának utána, hogy
öklömnyire nőtt vala ott a szilva s a fű nyakig ére, kétszeresére hízott töle
tik és marha -, majd a Sáringa a vérhely Karakóriától délre fordula rakon-
cátlan, ott veres lón a fodra, ettől feldühödten ömlengve faldogálá a mar-
tot, mignem erejét veszi a magától felbuzgó sok kifutványa, nevüket a nép
imigyen tudja: Kóty-Sáringa, Kucska, Csörgőgyík, Habos, Hugyhordó,
Hasajtó, Csipicsúszó, Lusta, Annuska. Kóty-Sáringa vizét felszaporítám oly
mód, hogy a Habossal összekötém - mitől az Uracs ház alatt a Pittyegő for-
rás rögvest felfakada -, s itt az általam a londoni Themzéből hozatott és
nagy fejéért minálunk bagolnak nevezett újféle hallal dúsitám a vízi vilá-
got, juttaték zsellérimnek rák, dergécse és béka mellé messzi úri asztalok-
ról finom étket, melyet Albionban a kotyvasztásukat bíborló orcával, ve-
rejtékezve végbe vivő - s azután az ajtónál fülelő - konyhamestereket dí-
csérve oly sokszor megízlelék. És ezidött Kucsától Csipicsúszóig (marad-
vány) birtokomhoz nőtt a kövér mező! Nem-é ez történik itt most, mit már
magam keze nyomán oly jól ösmerék? Mint fennebb mondám, a vízi ren-
dek rendjének kisebb bontását Régnél hogy megcselekvém, merész ésszel
nyúlék a marthoz az ősi vízút törvényét szegve, lesve pokolsár és vízszugár
felbuzgását, valahányszor mély folyómederben lelé magát a földalatti ér,
azzal nem gondolék, a természetes lét ily bomlásban hová vész. Nem-é az
történt vala Régnél, mi volt légyen az déli hemiszfériumon az Amazzónnál,
midőn az fehér úr az őserdőt irtá? Nem-é az leend itt is, majdan ha véget
ér a rigolage és kifutványaival egyetlen mederbe szorítottan a Sáringa

megszűn, s azzal a nagy folyammal párhuzamban délnek futó folyóba sodródva a vizet imígy lennebb, majdan a torkolatnál a folyamba visszakeblezi a nagy chenál?

Hogy Kóty-Sáringánál tervem a valóban készen lévén, elijedék. S mint akkor és ott, az ásóforgatókon és a kubikulókon itt is kiütött volt a vajma, mert jelenések történtenek marton s víz fölében, már-már minden mér-földre esett vala négy is, hol vizet viharoztatott s fákat forgatott a Végetlen Irgalmú küldeménye, s a lovak megtorpantanak előtte, fel-felhorkanásuk a látvány bejöttét előre jelzé, s azon helyeket tüstént kegyelmébe véve ásó-csapástól testével védé plébános és pórnép, és őrzé a sebekkel elhintett martot, hol a Szent Szűz jára, mert ott sétála köztünk Istenfia Anyja, az üzenettel, mit senki se értett volt, csupán bámult a látomásra, a tudákosok meg folyton-folyvást találgatának, mindhiába, s újabb és újabb helyeken gyűlt vala csudalátványra, az új meder martján földre bukva fohászkoda a mindenünnen sereglő emberi nép.

A csicsóvi mart alatt, hol éppen dolgozánk, a miéink is odafutának, velük együtt egyig minden ór, polizei és hajcsár, s ottan, mint mindenütt, hol a jelenés lába állott, felbuzga a forrás, s a megkorcsultak és betegek odaborulának, a némák és a viszketetgtől megszállottak és kik szenvedtenek venéreus nyavalyában, a hektikások és hidegrázós haldoklók mind, a gengulások és mindenféle bénák, és köztük a Félszemű, ki orcáját elsőnek öblíté, látását visszanyeré, a spión a világot azután két szemmel észlelé, s másnap cókómókját kocsiba veté és örökre elhagyá a Sáringa martját. Történtenek mindezen csudák a nagy vízásáskor az Úr 1797-ik esztendejének Húsvét napjától 1802-ik május másodikáig, Atanáz pk. egyházt. csendes ünnepének hajnallásáig.

Nagy vesződéssel véstem volt a durva nyélbe: Hála legyen! Hála! Lenyugszom. 1797.márc.23. L.

(Az írásból ezután néhány oldal hiányzik, egyiknek fele leszakítva, a maradékon elmosódott betűk, a szöveg érthetetlen. Olvasható: Elmém... teremtmény... diable... többé nem terhelem tűrés[ét]... tintinabulum...)

Jakab havának tizedik napján Karalija Pántó dandár rámondíta: Hogy képzeled ásó nélkül ásni?! És odaveté nékem az ásók legnehezebbjét, ennek nyelébe az előbbi kettőt halványan rótták, az utóbbit téntaceruzával írták volt apró betűkkel:

Nyári meleg Böske hugom fordicsd napnak maj bedugom. Cs.J.

Késik halálom nőttön-nő kínom. Porkoláb Antal. 97.9 julius
Meleg jég, hideg tűz a tilos szerelem. P.József kanizsai 1797. juliusa

Minden változott körültem, mi este éjszának vala, fordula reggelre délnek, mi jobbkéz felől mutatkozék tegnap, kerüle mára napszen-tületének pírjában fürödni. Csakcsupán képzelém létem e világszínes kép-be, térségembe üdőt s tért üdömbe, gondolám balgán és elindulák a suly-mosokkal a sikari martra bikafejet szedni, s a Fodrászért és a Hentesért kiálték, számos sérülésemnek miatta lennének segedelmemre majdan a hálót a kengyéri holt vízből kiemelni, minthogy mindahányszor segéllém őket vízbe pottyantukkor martra úszni, nyaktörős utat megutazni. És mel-lettem teremtenek rögvést, lévén mindkettő tettdús, s amint gyűjték a sulymot kevesed magunkkal és valahány szót a Nagy Főépítőről nékiük szólék, sundám-bundám mellém lépe a kéklila libernya fekete szőrzsínór-al, széles gallérján az úrféle jövevénynek pej bárány fehérle, a vacogó peuple-söpredéknek előtte úgy feszíte. Haragomban felcsattanék nyom-ban, kérdeztessék meg erántam, tudakozzék mi lett légyen vétkem, sum-ma rei mi oka eme ereboszi létnek jóval megjósolt halálomnak előtte, resz-ketésig ordítám fülébe, s hogy nem szóla, fejem az iszapba fúram s ott tartám szinte fulladásig, s mikoron a dágványból gyorshirtelenében felemelém orcám, mást nem láték ottan mint a Hentest s a Fodrászt, kik jócskán összehordának, mit kiáltoztál volt annak az úrféle úrnak, kit a ba-konyi Őzgaládról küldtenek esküdött hitvesed nevében. Így vevém a hírt hócombú Bűn Borbála öröméről, hogymiért hosszú vajúdas után fiat szü-le nékem 1794 Boldogasszony havában Szent Porciunkula és Őzséb nap-ján, s mertmivel ölemben kétszeres nemzőerő lévén, szüle nékem egyszer-re kettőt, mint ahogy két fiókát tart fészkében a saskó, kit mások címeré-ről annyiszor elirigylék.

Ásóm nyelébe róttam volt: Ükreim születtek, Félix és Lőrinc, még 94 aug.2-án, de csak ma üzenték volt meg. L. 797.aug.4.

Hajnal előtt kunyhónkból kisonván ásómat magam választám. Hogy megpirkada, gyorsan elolvasám:

Vigyáz! Kartali dandár rabverést jelente mára! K.L.97.18 julius

Első likam ezzel ásám Johánkámnak dombja táján. Kosaras Péter fo-goly 97. juliushan

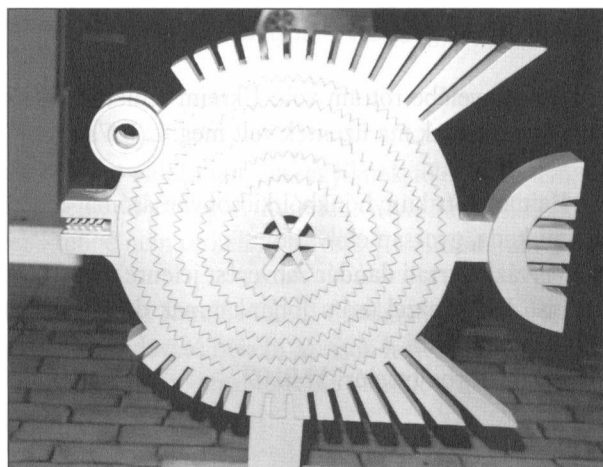
Fulagy sarba Inselér! M.B. 97

8

1

És 1797-ik esztendejében az Úrnak lőn hirtelen fagylaló hideg nyárszakdélien, dér lépé az irtványokat és az összevagdalt réteeknek maradékát, honnan a hódok már szétfutának, és érkezének rémes zajjal varjak, mik az iszapba pusztult vízi lényeket felzabálák s az martok gübőjébe rejtett tartalék étkünket elkasszálák, csapásuk sikerétől ittasultan utórajuk már ajtónkat veré csácsogva, mint sok hirhedt rossz vendég ha eljő hivatlan. Eretnökségteket lássátok okául, s mert námázkor döngölővel törtetek a muszlimokra, ni, bennfentes látogató leend itten az ezertestű sejtán, eljött volt a gonosz a gonosszal szövetkezni, okoskoda a Fodrász. És mi lőn a szerccsennel?! Kit régtől ösmertél, Lothár, a bécsi táncterem ajtajánál magad is látád, s mint mondád, Ignác úrral együtt megcsudálád, s ki aztán fűzőld kaftánban felkeresett volt Budán az atyai házban, folytatám, a latinul verselő néger királyfi, ki szünetlen hajlonga pudros parókások mulatókastélyának ajtajában, ki mikor a sötét orcáját csudálók főbe sújták, vigyorral takará mívelt lelkét. És hogy nálam Ignác úrral egyszer-kétszer jára, annak a siécle éclairé delelésén mindholtig vétkesek gyülegében ásás lőn az ára. Mikoron az hajcsárok agyonüték, még el se hagyá lelke, testét a parókások kitömeték s a táncterembe visszavivék.

A jövődő titkos homályába tekinték. Elgyöngülék. A sima nyelvbe ennyit vésék: Éjfeli sötétet láték.

Baranyi Károly: Tengeri hal IV.